№ 226 ՇԱԲԱԹ, 15 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ

1911
ԵՐԵՍՈՒՆԻՆՆԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ՇԱԲԱԹ, 15 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ № 226

ՄՇԱԿ

ՀԻՄՆԱԳԻՐ ԳՐԻԳՈՐ ԱՐՇԱՐՈՒՆԻ

Տարեկան գինը 10 բուբլի. կէս տարվանը և 7 ամսվանը 6 բուբլի.
Առանձին համարները ԱՄԵՆ ՏԵՂ. 5 ԿՈՊ.

Թիֆլիսում կբերվում են խմբագրատանը.

Մեր հասցէն՝ Тифлисъ, редакція „Мшакъ"
Сергіевская ул., № 5.
Tiflis, Rédaction „Mschak"

Խմբագրատան տէլէֆօն № 253.

Խմբագրութիւնը բաց է առաւօտեան 10—2
(բացի կիրակի և տօն օրերից).

Յայտարարութիւն ընդունվում է ամենկեզով

Յայտարարութիւնների համար վճարում են
իւրաքանչիւր տողատեղին 20 կոպէկ.

Տպարանի տէլէֆօն № 67.

ՅԱՏԱԿՆԵՐԻ ԱՄԵՆԱԼԱՒ ԾԱԾԿՈՅ

ԼԻԲԱՎԵԱՆ ԼԻՆՕԼԵՈՒՄ

ՎԻԿԱՆԴԵՐ ԵՒ ԼԱՐՍՕՆ ԹՅԱՆԻ ՄԱՆՈՒՖԱԿՏՈՒՐ. ԱԿՑ. ԸՆԿ.

ԹԻՖԼԻՍԻ ԲԱԺԱՆՄՈՒՆՔ ԵՒ ՊԱՀԵՍՏ

ԳՕԼՕՎԻՆՍԿԻ ՊՐՕՍՊ., № 9. ՏԷԼԷՖՕՆ 490.

ատ. 989. 7—1

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ „ԱՐՕՐ"

ամսագրի № 9-ի (սեպտեմբեր)

1) ՈՃԱԳՈՐԾԸ. . . . . ՎԱՂ. ԹՈՒՄԱՆԵԱՆԻ
2) ԱՇՈՒՆ (բանաստեղծ.) . . . . Մ. ՑՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆԻ
3) ՍԱՆԴՈՒՂ, կաբլ Մօրի. . . . . Թարգ. ՑՈՎ. ԴԱՆԻԷԼԵԱՆԻ
4) ԼԵՀ ԵՐԳԻՉՆԵՐ (բան. Մ. Կոնսպիրեցկայայի և Գոմուլիցկիի) » ԼԵՒՈՆ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆՑԻ
5) «ԴՈՒՐՔ ՀԱՐԿԱՒՈՐ ՉԷՔ», կ. Ստանիւկովիչի. . . » ԿՈՍ. ՂԱՋԱՐԲԷԿԵԱՆԻ
6) ԹԵԹԵԻ ԾՈՎ, Շօլոմ Ալէյհիմի. . . . » Լ. ԴԱՆԻԷԼԵԱՆԻ
7) ԳԻՒՂԱԿԱՆ ՄԲՄՈՒՆՋՆԵՐԻՑ (բանաստ.) . . . » ՇԱՏ-ԷԼ-ԱԲԱԲԻ
8) ՁՈՐՍ ԿՕՊԷԿ (Կիեվի ս. ասնողակ. կեանքից). . . » Ց. ՁԱՏԻԿԵԱՆԻ
9) ԽԱՂԱՂՎԵՑ ՇՈՒՐՋԸ (բանաստ.) Սկիտալէցի . . » Դ. ՆՈՐԵԿԻ
10) ԿԱՐԱ-ՕՂԼՈՒ, վէպ Զ. Բ. ԲԷՐՋԻԿԻ, . . . » ՄԻՆԱՍ-ՑՈՂԱԿԻ
11) ԿԱՆԱՉ ՁՈՂԻԿ, Լ. Ն. Տօլստոյի. . . . . » Գ. ՄԵԼՈՑԵԱՆԻ
12) ՕՍՄ. ՀԱՑԵՐԻ ԱԶԳ. ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ. . . » ՍՍԱՐՈՒԽԱՆԻ
13) ԳԱԲ. ՔԱՀ. ՊԱՏԿԱՆԵԱՆԻ ԻՆՔՆԱԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ . .
14) ՂՐԻՄԻ ՀԱՑԵՐԸ. . . . . ՊԵՏՐ. ԹՈՒՄԱՆԵԱՆԻ
15) ՄԵՐ ԳՐՈՂՆԵՐԸ (դիւցազներգուներ և քերթողներ). . Ե.-ի
16) ՄԱԿԱԲՈՑԵՐԸ. . . . . ՎԱՀ. ՄԱՄԻԿՈՆԵԱՆԻ
17) ՀԱՑԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ. . . . . ՇԱՒԱՐՇԻ
18) ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ. . . . . ԿԱԼԵԱՍԻ
19) ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԵԱՆ ԿԵԱՆՔ. . . . . ԿԱԼԵԱՍԻ
20) ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ. . . . . Ս-Ի
21) ՄԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ. . . . . ՍՈՒՐԽԱԹԵԱՆԻ
22) ՆՈՐ ՍՏԱՑՎԱԾ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ . . . » ԱՐՏ. ՍԱՖԱՐՅԱՆԻ
23) ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ. Ինանուն երեքը, վէպ Վ. Հիւգոյի . . . » 2—1

ԱՐՏԻՍՏԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԹԱՏՐՕՆ

Երկուշաբթի, հոկտեմբերի 17-ին

ԹԻՖԼԻՍԻ ՀԱՅՈՑ ԴՐԱՄԱՏԻԿ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԽՈՒՄԲԸ

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑԱՆԷ

Առաջին անգամ հայոց բեմի վրա

ԿԵԱՆՔԻ ՃԱՆԿԵՐՈՒՄ

Դրամա 4 արար., Համբարձումի, Թարգ. Վ. Ք. Ղևոնդեանի

Մասնակցում են՝ տ. տ. Ադամեան, Ժամկին, Խանդամեան, Յատիկ և Սիրանոյշ, պ. պ. Ալիխանեան, Ալիխանեան II, Աւետեան, Լաքա, Ղազարեան, Մամիկոնեան, Մանուէլեան, Յարութիւնեան, Շահխաթունի, Սեւուխեան և Տէր-Առաքելեան։

Սկիզբն է երեկոյեան ճիշդ ժամը 8-ին։

(ատ. օ.) ատ. 1001. 2—1 Բեմախօսը՝ ՍԵՒՈՒՄԵԱՆ

ՀՐԱՒԷՐ

Թեմիս կառավարիչ տէր-Եփրեմ եպիսկոպոսի կարգադրութեան համաձայն այս հոկտեմբերի 16-ին, կիրակի օրը, զկնի ս. պատարագի, ժամը 12-ին, նշանակված է երկրորդ եւ վերջին ծխական ժողով. 1) Թիֆլիսի Վանքի աւագ եկեղեցում, 2) Մողնու ս. Գէորգ, 3) Զգրաշէնի ս. Աստուածածին, 4) Նորաշէնի ս. Աստուածածին, 5) Կաթուղիկէ ս. Աստուածածին, 6) Բեթղեէմի ս. Աստուածածին, 7) Քամոյեան ս. Գէորգ, 8) Զրկինանց ս. Կարապետ, 9) ս. Նշան, 10) ս. Սարգիս, 11) Քարափի ս. Գէորգ, 12) Հրեշտակապետաց, 13) Վերայի ս. Խաչ, 14) Թանդոյեան ս. Աստուածածին, 15) Կուկիայի Նորաշէնի ս. Աստուածածին, 16) ս. Կարապետ, 17) Զուղաբերթի ս. Աստուածածին, 18) Կարմիր Աւետարանի, 19) Էջմիածնեցոց ս. Գէորգ, 20) ս. Լուսաւորիչ, 21) Զորաբաշի ս. Գէորգ, 22) ս. Մինաս եկեղեցիներում ընտրելու 3-ական պատուիրակ, որոնք պիտի ընտրեն առաջնորդարանում թեմական մի պատգամաւոր, որը Էջմիածնում մասնակցելու է կաթողիկոսական ընտրութեան։

Ուստի սրանով հրաւիրվում են վերոյիշեալ եկեղեցիների 25 տարեկան և աւելի հասակ ունեցող ծխականները մասնակցելու նշանակված ժամանակին իրանց ծխական եկեղեցիներում կայանալիք պատուիրակային ընտրութեան։

Թիֆլիսի հայոց եկեղեցիների { Գործակալ Ա. մասի՝ Սարգիս աւ. քահ. Շիրվանց
Գործակալ Բ. մասի՝ Ղևոնդ քահ. Մամիկոնեանց

Открыта подписка
на собраніе
неизданныхъ художественныхъ произведеній
Л. Н. ТОЛСТОГО.
ИЗДАНІЕ АЛЕКСАНДРЫ ЛЬВОВНЫ ТОЛСТОЙ.

Слѣдуя указаніямъ, даннымъ ЛЬВОМЪ НИКОЛАЕВИЧЕМЪ ТОЛСТЫМЪ, дочь его Александра Львовна, предприняла изданіе оставшихся послѣ него, еще не бывшихъ въ печати, его художественныхъ произведеній.

Чистый доходъ съ этого изд. будетъ употребленъ издательницей сог. волѣ Льва Николаевича.

Въ это изданіе войдутъ слѣдующія повѣсти, драмы и неоконченныя произведенія:

Хаджи-Муратъ.—Отецъ Сергій.—Дьяволъ.—Фальшивый купонъ.—Послѣ бала.—Что я видѣлъ во снѣ?—Алеша горшокъ.—Живой трупъ.—Ходынка.—Отъ ней всѣ качества.—Записки сумасшедшаго.—Нѣтъ въ мірѣ виноватыхъ.—Кто убійцы?—Записки Ѳедора Кузьмича.—Вступленіе къ исторіи матери.—Дѣтская мудрость.—Отецъ Василій и нѣкоторыя другія произведенія.

Изданіе это выйдетъ въ свѣтъ по подпискѣ, въ ограниченномъ количествѣ экземпл., и будетъ состоять изъ трехъ изящныхъ томовъ большого формата, на лучшей бумагѣ, съ портретами и автографами Л. Н. Толстого.

I томъ выйдетъ 7 ноября 1911 года, II—2 декабря 1911 года и III—5 января 1912 года.

Цѣна за три тома ШЕСТЬ руб., съ пересылкой 6 руб. 50 коп.

ДОПУСКАЕТСЯ РАЗСРОЧКА: при подпискѣ 3 р. и при полученіи I тома—остальные 3 р.
ПОДПИСКА ПРИНИМАЕТСЯ: Москва, Кузнецкій Мостъ, домъ кн. Гагарина, кв. 5, контора изданій А. Л. Толстой, и во всѣхъ главныхъ книжн. магазинахъ.

(1.15) ատ. 915. 2—2

ԳԻՇԵՐՎՕՐՅԱ ՎԻՐԱԳՐԱՒԱՐ և սկսեց հիւանդների ընդունելութիւնը Բերլինի համալսարանի

ԲԺՇԿԱՊԵՏ

Գ. Գ. ՄԵՀՐԱԲԵԱՆՑ

ներքին հիւանդութիւններ՝
առանձնապէս կրծքի, թոքերի և սրտի։
Ընդունելութիւնը ամեն օր՝
առաւօտեան ժամը 9—11-ը և երեկոյեան ժամը 5—7-ը։
Католическая ул. д. № 10.

(ա.օ.) ատ. 989. 100—4

ԱՐԴԱՐ ՊԱՀԱՆՋ

II

Կիլիկիայի աթոռի պահանջները, ինչպէս ասացինք, միանգամայն արդարացի են։ Եթէ այդ աթոռը հրաւիրվում է մասնակցել ամենայն հայոց հայրապետի ընտրութեան, իբրև անբաժան մասն հայոց եկեղեցու, միթէ անտրամաբանական չէ՞ նրա միաբան եպիսկոպոսին համարել, խորհրդաւորել այդ եկեղեցու և խորհրդ չէ՞ տալ պաշտօնավարել ամեն տեղ, ուր կայ հայոց եկեղեցի։ Արդարացի է և միւս պահանջը, որ Կիլիկիայի աթոռը ունենայ այնքան ձայն կամ պատգամաւոր (եկեղեցական և աշխարհական), որքան թեմ ունի։ Այդ դէպքում մեզ կառարկեն, թէ մինչև այսօր Կիլիկիան մի թեմ է համարվել։ Դրան մենք կը պատասխանենք. մինչև այսօր Ամերիկան և Եւրոպան ևս թեմեր չէին ճանաչվում, բայց սինոդը միջնորդեց և ուստաց կառավարութիւնը թոյլատրեց, որ նրանք ևս թեմեր համարվեն և մասնակցեն։ Մի՞թէ չէր կարելի միջնորդել և Կիլիկիայի թեմերի համար և, անշուշտ, կառավարութիւնը ոչ մի առարկութիւն չէր անի։

Նոյնպէս խորհրդ էր էջմիածնի կողմից մերժել Մուշեղ եպիսկոպոսի ընտրութիւնը, առարկելով թէ Ամերիկան տէրունի վիճակ է և այդպիսով խորութիւն դնել երկու աթոռների միջև։ Եւ շատ հեշտ էր այդպիսի սխալ և ձախորդ քայլ չանել. բաւական էր առաջարկել Մուշեղ եպիսկոպոսին դրվել էջմիածնի միաբանների շարքում և ուխտ անել, ինչպէս արեց հանգուցեալ Ներսէս Վարժապետեանը, որ նոյնպէս Սսի աթոռի միաբան էր, բայց եղաւ Կ. Պոլսի պատրիարք, ստորագրելով մի թուղթ, թէ յօժար է լինել էջմիածնի միաբան։

Նոյնը, կրկնում ենք, կարելի էր անել Մուշեղ եպիսկոպոսի վերաբերմամբ, և ոչ իբրև դոգմա յայտարարել, թէ Կիլիկիայի աթոռի միաբանը չէ կարող պաշտօնավարել էջմիածնական թեմերում, հետևաբար նա խորթ զաւակ է։

Փոխանակ աշխատելու վիհերը լցնելու, որոնք առանց այն էլ շատ են, էջմիածինը նոր վիհեր է բանում.

Հ. Առաքելեան

ԱՊՕՐԷՆ ԵՒ ԿԱՄԱՑԱԿԱՆ ՎՃԻՌ

Թիւրքիայի Քրիստոնեայ ազգաբնակչութիւնը, անկարող լինելով ուղարկել էջմիածին իր սեփական պատգամաւորին, ընտրել է կաթողիկոսական պատգամաւոր նախկին վարդապետ Երուանդ Տէր-Մինասեանին, որ այժմ ուսուցչի պաշտօն է վարում Ալէքսանդրոպոլի դպրոցներում։

Երուանդ Տէր-Մինասեան իր սեփական կամքով թողել է կրօնաւորութիւնը. նա բնաւ կարդալուրի չէ եղել։

Պարզ է, որ այժմ նա, իբրև քաղաքացի, պէտք է վայելէ բոլոր այն իրաւունքները, որ վայելում է ամեն մի քաղաքացի և հայոց եկեղեցու զաւակ, այն է՝ ընտրելու և ընտրվելու իրաւունք, քանի որ պետական դատարանով ևս նա զրկված չէ որևէ իրաւունքից։

Սակայն հայոց պատրիարքի խառն ժողովը որոշել է անվաւեր ճանաչել Երուանդ Տէր-Մինասեանի ընտրութիւնը, առարկելով թէ՝ իբր հանգուցեալ կաթողիկոսը կամեցել է նրան կարդազուրկ անել։

Այդ պատճառաբանութիւնը միանգամայն անհիմն և անտրամաբանական է և երբէք չէ կարող իրաւունք տալ՝ զրկել Երուանդ Տէր-Մինասեանին պատգամաւորութեան իրաւունքից։ Վերջինս բողոքել է թէ Կ. Պոլսի ազգ. ժողովին և թէ կաթողիկոսական տեղապահին։

Խնդիրն այստեղ Երուանդ Տէր-Մինասեանի անձնաւորութիւնը չէ, խնդիրը սկզբունքային է։ Խառն ժողովը չունի իրաւասութիւն զրկելու օրինաւորապէս պատգամաւոր ընտրված մէկին իր իրաւունքից։ Եթէ նրան տրվի այդպիսի իրաւունք, նա կարող է վտանգ այն կուսակցական թելադրութիւններով, զրկել իրաւունքից և ուրիշներին։

Այդ պատճառով մենք ևս միանում ենք այն բողոքներին, որոնք անվում են խառն ժողովի այդ ապօրէն որոշման դէմ, և յոյս ունենք, որ ազգ. ժողովը կը փոխէ խառն ժողովի վճիռը և կը վերականգնէ Եր. Տէր-Մինասեանի իրաւունքը, առանց ի նկատի ունենալու՝ թէ նա ինչ կուսակցութեան կամ հոսանքի է պատկանում։

Հ. Ա.

ԹԻՒՐՔ-ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

(Պետերբուրգի Հեռ. Դրոշ.)
13 հոկտեմբերի

Տրիպոլիս (Յատուկ թղթակից).—Այսօր Իտալիայից եկաւ 4500 հոգուց բաղկացած մի զօրամաս թնդանօթներով։ Զօրքերը սկսեցին ափ իջնել։ Ծովափի վրա հսկողութիւնը սաստկացված է։ Դէպի Շէրրաշէտ տանող ճանապարհին դրված են չորս թնդանօթ։ Երեկոյեան բարձրացաւ մի աէրօպլան հետախուզութիւն կատարելու համար։ Արաբների կացարանները Շէրրաշէտի մօտերը դատարկվել են։ Մինչև օրս զնդակահարվել են 40 արաբ։

Արաբական մի հեծելազունդ, 500 մարդուց բաղկացած, ընդառաջ դուրս եկաւ հոկտ. 10-ին իտալացիների աջակողմեան թեւի հանդէպ։ Մօտ 800 հեծելազօր արաբ այդ պահին երեւացին 82 րդ գնդի դիրքի դիմաց։ Օազիսի արաբները՝ թիւով աւելի քան 1000 մարդ, սկսեցին հրացան պարպել դիրքի ձախ թեւի ուղղութեամբ։ Արաբների մի մասը դիրք բռնեց Օազիսի մէջ, միւսները կրակում էին արմաւենու ծառերի ետևից։ Օազիսից կրաւող արաբների հետ հրացանաձգութիւնը տեւեց մինչև երեկոյ։ Իտալացի զինուորներից սպանվեցին 40 հոգի և 2 օֆիցէր. արաբների կորուստները հաշվում են հարիւրաւոր և գերիների թիւը (?)։

Երեկոյեան ժամը 6-ի մօտերը Տրիպոլիսի ազգաբնակութիւնը յանձնելու է իր ունեցած սառն զէնքն ու հրազէնը։ Թագցնողները ենթարկվելու են դաշտային-պատերազմական դատարանին։ Քաղաքում երկրորդ օրն է իրանցում է։ Ամեն ինչ փակ է։ Զօրքերը ժանդարմների հետ գրաւել են փողոցները։ Խուզարկութիւններ են կատարվում արաբների տներում։ Դիրքերի վրա գտնվող զօրքերի տրամադրութիւնը հանգիստ է։ Հոկտ. 10-ից զօրքերը իրանց տեղերից քաշվում են դէպի արևելք։ Թիւրքերի գլխաւոր ոյժերը կենտրոնացած են Դուրիանից դէպի հիւսիս, քաղաքից 90 վերստ հեռաւորութեան վրա։ Թիւրք կանոնաւոր զինուորների թիւը 4000-ից չէ անցնում։ Կան Կրուպպի թնդանօթներից։ Թիւրքական դիրքը ամուր է։

Հոմ (Ստեֆանի). — Տրիպոլիսում հոկտ. 12-ին աէրօպլանից նկատվեց մօտեցող թշնամու զօրախումբը՝ 5—6000 զինուորից բաղկացած։ Իտալացիները թնդանօթներ պարպելով հարկադրեցին հեռանալ օազիսներում գտնվող զինեալ արաբներին։ Զախ թեւի մօտ իտալացիները գտան թշնամու՝ 300-ից աւելի դիակ։ Դրաւվել են մեծ քանակութեամբ զէնքերը տներից, ջրհորներից, նկուղներից, նաև աւելի քան միլիոն փամփուշտ։ Խիստ խուզարկութիւնները շարունակվում են։ Իտալացիների կորուստները ճիշդ որոշված չեն, սակայն այնքան էլ խոշոր չեն, ինչպէս ենթադրվում էր։ Բէնգազիում և Դէրնայում զօրքերի ցամաք իջնելը վերջացել է։

—

տեղեկացաւ՝ թէ թիւրքաց զօրքերը աբաքների հետ յարձակվել են Տրիպոլիսի վրա, յեսոյ յետ են նահանջել, մեծ կորուստներ տալով իտալացիներին։ Բէնգազիի գրաւման օրը երկու կողմերից եղած մեծ կորուստները բացատրվում են թիւրքերի և արաբների կատաղի դիմադրութեամբ։ Իտալացիները յետ նահանջեցին իրանց նաւերը, որից յետոյ նաւատորմը սկսեց քաղաքի ռմբակոծութիւնը։

Մայրաքաղաքս են եկել նախկին բէյժիմի շատ ծառայողներ, որոնք ազատութիւն են ստացել Տրիպոլիսում իտալացիների ձեռքով։

ՎԵՐՋԻՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(Պետերբուրգի Հեռ. Դրոշ.)
13 հոկտեմբերի

Պետերբուրգ.—Պետական դրամաթղթեր պատրաստելու արհեստանոցում երեւան հանվեց 200,000 բուբլու կորուստ։ Խուզարկութիւնից յետոյ յիշեալ դումարը գտնվեց նկուղում արկղների ու պահարանների տակ։ Պակասում է միայն 400 բուբլի։ Կասկածով կալանաւորված են 8 ծառայող։

—

Ջուլֆա.—Ուրմիայից հոկտ. 10-ին պաստով հաղորդում են, որ հիւպատոսական պահակախմբի հրամանատար պօրուչիկ Իվանովը եօթ կազակներով և 20 զինուորներով աջողութեամբ Ուրմիայից մինչև Պուշկինի լեռնանցքն է բերել 1000 ուղտերից բաղկացած կարաւանին ռուսահպատակների ապրանքով։ Լեռներում դիրքեր բռնած քիւրդերը, իմանալով որ կարաւանին ուղեկցում են ռուս զինուորներ, ցիրուցան եղան։ Վերադարձին կարաւանը Ուրմիայից եօթ վերստ հեռաւորութեան վրա ենթարկվեց պարսիկ սարվազների յարձակման։ Պահակախմբի գնդակներից մի պարսիկ սպանված է, երկուսը վիրաւորված։ Պահակախումբը կորուստ չունի

Ուրմիայի նահանգապետը տեղեկացրեց Հեռագրական Գործակալութեան թղթակցին, որ Թաւրիզի իշխանութիւնները հաւանութիւն են տուել իր հրամանատարութեամբ զօրքերի առաջխաղաղու ծրագրին՝ ընդդէմ Սամադխանի՝ երկու կողմից—Ուրմիայից լճի հիւսիսային ափով, Սալմաստի վրայով, և Սուլջ-Բուլաղից արևելեան ափով դէպի Մարաղա։ Նահանգապետը մեկնում մի քանի օրից յետոյ։

ԴԱՎՓԱՍԱՌՈՒ ԴԱՎԱՆԱԳԸ

Մոսկվա, տրվել դեղատ-

ոտեան դաղթականաց նպաստ Ազգային Դաշնակցութեան Մոսկվայի Գրասենեակ հետեւեալ գումարները՝ Ամերիկայի Ս. Գ. Ամերիկայի Ս. Գ. Ամերիկայի Ս. Գ.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՌԱՋԻՆ ԳՈՒՄԱՐԱԿԱՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐԸ

Ամերիկայի Հայ գրողների միությունը հրատարակել է Հայաստանի առաջին գումարակա՛ն ապրանքները՝ գրքեր, գրասեղաններ, գրասենյակային սարքեր, գրասենյակային ապրանքներ, գրասենյակի կահույք, գրասենյակի ամրոցներ, գրասենյակի սեղաններ, գրասենյակի աթոռներ, գրասենյակի գրատախտակներ, գրասենյակի գրիչներ, գրասենյակի մատիտներ, գրասենյակի թղթեր, գրասենյակի ներկեր, գրասենյակի սրբիչներ, գրասենյակի սրբանյութեր, գրասենյակի գրասեղաններ, գրասենյակի գրասեղանի լամպեր, գրասենյակի գրասեղանի ներքնակներ, գրասենյակի գրասեղանի ներքնակների կանգնակներ, գրասենյակի գրասեղանի ներքնակների կանգնակների ոտքեր, գրասենյակի գրասեղանի ներքնակների կանգնակների ոտքերի գամեր, գրասենյակի գրասեղանի ներքնակների կանգնակների ոտքերի գամերի գլուխներ, գրասենյակի գրասեղանի ներքնակների կանգնակների ոտքերի գամերի գլուխների գլխարկներ, գրասենյակի գրասեղանի ներքնակների կանգնակների ոտքերի գամերի գլուխների գլխարկների գլխարկներ, գրասենյակի գրասեղանի ներքնակների կանգնակների ոտքերի գամերի գլուխների գլխարկների գլխարկների գլխարկներ, գրասենյակի գրասեղանի ներքնակների կանգնակների ոտքերի գամերի գլուխների գլխարկների գլխարկների գլխարկների գլխարկներ, գրասենյակի գրասեղանի ներքնակների կանգնակների ոտքերի գամերի գլուխների գլխարկների գլխարկների գլխարկների գլխարկների գլխարկներ, գրասենյակի գրասեղանի ներքնակների կանգնակների ոտքերի գամերի գլուխների գլխարկների գլխարկների գլխարկների գլխարկների գլխարկների գլխարկներ, գրասենյակի գրասեղանի ներքնակների կանգնակների ոտքերի գամերի գլուխների գլխարկների գլխարկների գլխարկների գլխարկների գլխարկների գլխարկների գլխարկներ, գրասենյակի գրասեղանի ներքնակների կանգնակների ոտքերի գամերի գլուխների գլխարկների գլխարկների գլխարկների գլխարկների գլխարկների գլխարկների գլխարկների գլխարկներ, գրասենյակի գրասեղանի ներքնակների կանգնակների ոտքերի գամերի գլուխների գլխարկ

սիմնականութեամբ բաշխելը պիտի թոյլատրէ պինդ պահպանել. և այլն։

Օրմանեանի գեղեցիկ ու ճիշդ կերպով հանդիսացրած և ամէն մի գիտակ հայից ճանաչված հայոց եկեղեցին՝ մի անձի միահեծան կամքն ու կառավարութիւնը հերքում է։ Հայ ժողովրդական եկեղեցին հայ ժողովրդով է կառավարվում։ Կաթողիկոսը մի հաւաքական կամքի ներկայացուցիչ է, իր ժողովրդի դրօշակիրը։ Նրա այժն ու արժանիքը ժողովրդի կամքի և այդ կամքին օգտաւէտ կերպով ծառայելու մէջն է։ Ընտրենք մեզ այդպիսի կոչման գիտակին և ընդունակին կաթողիկոս, և նա կը լինի այն՝ ինչ որ մենք ենք։ Նա չի կարող պահպանել այն՝ ինչ մենք պահպանել չենք ուզում, և ոչ էլ խափանել այն՝ ինչ որ մենք ըստ ժամանակի յառաջդիմօրէն պահանջում ենք։ Իսկ եթէ պահանջողն ոչ թէ ժողովուրդն է հաւաքօրէն, կամ նրա ստուարագոյն մասը, այլ միայն քչերը կամ փոքրամասնութիւնը, և այն էլ երբ մեծամասնութիւնը հակառակ է, հականալի է որ կաթողիկոսացուն ոչ այդ քչերի ընտրելին է լինելու, և ոչ էլ ընտրվածը այդ քչերի հետ է լինելու։

Ի մի բան, որպիսի հօտ՝ այնպիսի և հովիւ։ դա հին և միշտ կենդանի ճշմարտութիւն է։

Բացառութիւն են Մովսէսները։

Որպէս մէկը շատերից, որոնք իրանց կամքը դրել են հրապարակի վրա իրանց գրչով, ես էլ իմ կարծիքն եմ դնում. ամենահեղինակաւորը և ամենաընդունակը կաթողիկոսական դիրքը մեր կարիքներին օգտաւէտ կերպով ծառայեցնելու՝ Օրմանեան Մաղաքիա արքեպիսկոպոսն է։

Ա. Մ. Եղեկեան

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ-ՈՒՍՈՒՑՉԱԿԱՆ ՖՕՆԴ

Կովկասի Հայոց Բարեգործ. Ընկ. յօգուտ դպրոցական-ուսուցչական ֆօնդի ստացել է. 1) Օր. Վարվառէ Խանկալամեանից 25 ր., 2) Ց. Սպենդիարեանից 25 ռուբլի։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

✦ Երէկ մենք հաղորդել էինք, որ այս օրերս երկնակամարի վրա երևում է մի նոր գիսաստղ։ Այդ գիսաւորը, որ երբորդ կարգի աստղի փայլ ունի և հասարակ աչքով տեսանելի է լինում, Թիֆլիսի երկնակամարի վրա երևում է առաւօտեան ժամը 5-ին արևելեան կողմը, իսկ երեկոները արևը մայր մտնելուց յետոյ, երբ մութն սկսում է ընկնել, արևմտեան կողմը։ Գիսաւորը երևում է ոչ այնքան պայծառ։ Կարծվում է, թէ այս գիսաւորը Էնկէի պարբերական գիսաստղն է, որի պարբերական լինելը յայտնվել է 1819 թ-ին և այդ ժամանակից ի վեր աստղագէտները իւրաքանչիւր երեք տարին մի անգամ սպասում են նրա երևմանը մեր երկնակամարում։

✦ Այսօրվանից (հոկտ. 15) սկսվում է Անդրկովկասեան երկաթուղագծի վրա ձմեռային երթևեկութիւն, որի ցանկը ընթերցողը կը գտնէ «Մշակի» այսօրվայ համարի «Տեղեկատուի» բաժնում։

✦ Այսօր, հոկտ. 15-ին, երեկոյեան ժամը 8-ին, աշխարհագրական ընկերութեան շինութեան մէջ (Մոսկովկայա փող. տ. № 3) տեղի կունենայ Մոսկվայի հնագիտական ընկերութեան կովկասեան բաժնմունքի անդամների նիստը, ուր Վ. Սիսոէվը կը կարդայ զեկուցում «Հայկական հին եկեղեցիները Երևանի նահանգի Գարնի գիւղի մօտերը» թեմայով։

✦ Այսօր, Թիֆլիսի քաղաքագլուխ Ալ. Խատիսեան, երեկ. ժ. 8-ին, Արտիստական ընկ. դահլիճում կը կարդայ դասախօսութիւն, որի օգուտը կը յատկացվի կանանց բարձր դասընթացքների ազգատ ուսանողուհիներին։

✦ Դարձեալ բանակցութիւններ են վարվում Թիֆլիսի քաղաքային վարչութեան և էջմիածնի սինօդի ներկայացուցիչ Եփրեմ եպիսկ. Սուքասեանի միջև՝ Մուխրանեան կամուրջի մօտ գտնվող էջմիածնապատկան տունը քաղաքին վաճառելու հարցի առիթով։ Ինչպէս յայտնի է, անցեալում բանակցութիւնները չը յանգեցին համաձայնութեան, որովհետև քաղաքային վարչութիւնը չուզեց վճարել էջմիածնի պահանջած գումարը յիշեալ տան համար։

✦ Հոկտ. 21-ին Արտիստական թատրոնում կը ներկայացվի առաջին անգամ Լ. Տօլստոյի «Կենդանի դիակ» պիէսը։

✦ Թիֆլիսի քաղաքային վարչութիւնը հարկաւոր չը գտաւ, համաձայն նահանգապետի առաջարկութեան, հրդեհաշէջների նոր կայան հաստատել Նախալովկայում, քանի որ կենտրօնական հրդեհաշէջների խումբը կարողանում է իր ծառայութիւնները մատուցել ամբողջ քաղաքին։

✦ Տեղեկութիւն առնելով, որ այս օրերս վախճանվել է Վլադիկավկազի քաղաքագլուխ Մ. Օրեսլը, որ ի թիւս այլոց մասնակցեց՝ քաղաքագլուխների 1-ին համագումարին Թիֆլիսում, քաղաքագլուխ Ալ. Խատիսեան ուղարկեց ցաւակցական հեռագիր Վլադիկավկազի դումայի անունով։

✦ «Зак.»-ի ասելով, հոկտ. 13-ին Կովկասի Փոխարքային ներկայացաւ Քութայիսի նահանգի կողմից եկած պատգամաւորութիւնը 20 հոգուց բաղկացած։ Պատգամաւորութիւնը զեկուցեց Փոխարքային երկրի կարիքների մասին և, ի միջի այլոց, տեղական բնակիչների համար այն վերաւորական կարծիքի մասին, որպիսին յայտնել է Քութայիսի նախկին նահանգապետ Ստարօսէլսկին։ Ունկնդրութիւնից յետոյ պատգամաւորութիւնը ներկայացաւ նաև Փոխարքայի օգնական սենատոր Վատացիին։

✦ Այսօր, Բօրօյի դահլիճում, տեղի կունենայ Բենիկ վարդապետի դասախօսութիւնը հայ վաճառականութեան այն դերի մասին, որ նա ցոյց է տուել ժողովրդական լուսաւորութեան գործին նպաստելով։

✦ Թիֆլիսի կրուժօկում թոչնապահութեան ցուցահանդէսը կը բացվի հոկտ. 18-ին։

✦ Թիֆլիսի արհեստաւորաց դասի ընդհանուր ժողովը, աւագ Սեպտեմբերի կարգադրութեամբ, յետաձգվում է հոկտ. 23-ին, ի նկատի ունենալով որ այս կիրակի կաթողիկոսական պատուիրակների ընտրութիւններն են տեղի ունենալու։

✦ «Баку»-ի ասելով՝ անյայտացել է «Կասպիական» նաւթային ընկերութեան դրամատար Կարէլինը, որ վատնել է 60,000 ռուբ.։

✦ Կովկասի Փոխարքային ներկայանալու են Բագուի քաղաքագլուխ Բայէվսկին, ձայնաւորներ Ունենանը և Հաջինսկին՝ Բագուում ձիաքարշը էլեքտրաքարշի վերածելու հարցի վերաբերմամբ։

✦ Նահանգական տատանը հաստատեց քաղաքային վարչութեան կազմած ընտրողական ցուցակները քաղաքային դումայական առաջիկայ ընտրութիւնների համար։

✦ Թիֆլիսի պօստ-հեռագրական գրասենեակի համար նոր սեփական շէնքի կառուցման աշխատանքները կը սկսվեն եկող տարվայ սկզբից Գօլովինսկի պրօսպէկտի վրա։

✦ Լրագիրների ասելով Քութայիսի նահ. Գվիրօլի գիւղում ներկայումս ապրում է 150 տարեկան Դարէջան Վարդանիձէն, որ մինչև օրս էլ պահել է իր տեսողութիւնը ու լսողութիւնը։

✦ Վաղը Ժողովրդական Տանը ռուս եւրաժշտասէրների խումբը սէզօնի բացման առիթով կը տայ «Ռուսալկա» օպերան։

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Թիֆլիս, 13 հոկտեմբերի

«Մշակի» № 224-ում տպված է մի կարճ թղթակցութիւն Հին-Նախիջևանից, այնտեղ հոկտ. 2-ին կայացած յաշորդութեան ծխական ներկայացուցիչների ժողովի առիթով։ Թղթակցութեան մէջ ասված է թէ՝ իբր «ժողովը (...) որոշում է ձայն տալ միայն» (այս ինչ չորս անձերին, որոնց անունները յիշվում են անունս-անուն)։ Իբրև այդ ժողովին մասնակցածներից մէկը, պարտ եմ համարում յայտնել, որ Հին-Նախիջևանի ժողովը կաթողիկոսական ընտրելիների ոչ մի ցանկ չորոշեց, եթէ ընդունենք, որ որոշում կարելի է անուանել միմիայն քուէարկութեամբ անցած բանաձևերը։ Իսկութիւնը այս է, որ ժողովը թերթիկներով ընտրութիւն կատարեց ժողովականների կողմից առաջարկված պատուիրակային 5 թեկնածուների միջից, որոնցից իւրաքանչիւրը, որպէս և այլ ժողովականներից ոմանք, քուէարկութիւնից առաջ, յայտնել էին իրանց կարծիքը կաթողիկոսական թեկնածուների մասին, բացառութեամբ մէկի, որը քուէարկվում էր, բայց ինքը բացակայ էր ժողովից։ Ժողովը ձայների առաւելութեամբ ընտրեց պատուիրակ երկու հոգու, որոնցից մէկի (Տոշկանի) առաջին ընտրելին Խորէն եպ. Մուրադբէգեանն էր, միւս երկրորդական ընտրելիները՝ Մելքոյ եպ., Եղիշէ եպ. Դուրեան և Գէորգ արքեպ. Սուրէնեանն էին, իսկ երկրորդ պատուիրակի (Բագաւանի) ընտրելիներն էին՝ Նարեկ Դուրեան եպ. և ապա Խորէն եպ.։ Այնպէս որ այդ տեսակէտից էլ ակնարկված թղթակցութիւնը, ուր ընտրելիների անունները ետ առաջ են գրված, չէ տալիս ժողովի իսկական պատկերը։ Աւ. Արապխանեանց

Բաքու Դ./վ., 8 հոկտեմբերի

Անկարող լինելով իր ժամանակին պակ գնել իմ նախկին գործատէր Աբրահամ Բուռնիթեանի թարմ աճիւնի վրա Մոսկվայում, որանով փոխարինում եմ յարգելի խմբագրութեանդ 25 ռ. և խոնարհաբար խնդրում եմ ուղարկել Ատրպատականի առաջնորդ գեր. Կարապետ եպիսկոպոսին գործադրելու՝ կողոպտված և աւերված Ղարադաղի գիւղական դպրոցներից որևէ մէկի օգտին։ Խաչ. Ալանեան

ՕՐՎԱՅ ՆՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

✦ Կ. Պոլսում թիւրքերի փանատիկոսութիւնը հասել է ծայրահեղութեան։ Ամեն բան սպասվում է քրիստոնեայ «գեաուրների» կոտորած։

✦ Թիւրքիան, լրագիրների ասելով, բանակցութիւններ է վարում Ռուսաստանի և Անգլիայի հետ մերձեցում կապելու մասին։

✦ Ոչ մի յոյս չը կայ, որ թիւրքիտալական պատերազմը շուտով դադարէ։ Իտալիան ոչ մի աննշան զիջում չէ կամենում անել։

✦ «Matin»-ի ասելով մեծ պետութիւնները որպէս զի թիւրքիային հարկադրեն խաղաղութիւն կապել, վճռել են միասին ծովային ցոյց կազմել Բալկանեան ծովափի մօտ։

✦ Սայիդ փաշան դիմեց շէյխ-ուլ-իսլամին խնդրելով ֆէթվա հրատարակել Տրիպոլիսը զիջելու մասին։ Ուլէմները ժողով գումարելով որոշեցին հրաժարվել յիշեալ ֆէթվայից։

✦ Անգլիական մամուլը գտնում է, որ Տրիպոլիսի դրութիւնը անյուսալի է դառնում, որովհետև համարեա բոլոր արաբ ցեղերը սկսել են ապրստամբել։

✦ Գերմանական մամուլը խօսում է իտալական զօրքերի խստութիւնների մասին։

✦ Քեամիլ փաշան առաջարկում է պատերազմին վերջ դնել Տրիպոլիսը Իտալիային յանձնելով և Կիրէնայիկին Թիւրքիային վերադարձնելով։

✦ Թիւրքական կուսակցութիւնների յարաբերութիւնները ստացել են սուր կերպարանք։ Սպասվում է փողոցային ջարդ։ Հարուստները շտապով հեռանում են քաղաքից։

✦ Իտալիան Թիւրքիայի յամառութեան դէպքում իր զօրքերը ուղարկելու է Փոքր-Ասիա և Սոֆիսկի Բալկան։

✦ Կ. Պոլսից հաղորդում են, որ թիւրքայ Լիվադիա ուղարկվող պատգամաւորութեան անդամների թիւում գտնվում է առևտրի նախկին մինիստր Նորատունկեանը, որին վստահացված է քաղաքական յանձնարարութիւն Ռուսաստանից աջակցութիւն խնդրելու մասով։

✦ Սօֆիայում բացվեց դաւադրութիւն, որ ուղղված էր Ֆէրդինանդ թագաւորի դէմ։ Դաւադրութեան գլուխ համարում են հանգուցեալ Բէատէնբէրգսկիի որդուն։

✦ Պօրտուգալական յեղափոխականները ամենուրեք ենթարկվում են մահվան պատժի։

✦ Զինական կայսերական ընտանիքը կառավարական զօրքերի կատարեալ պարտութիւնից յետոյ հեռացել են Պէկինից, յանձնելով իրանց բաղդը գերմանական դրօշակին։ Այս լուրը կարօտ է վաւերացման։

✦ Պէկինում ազգաբնակութիւնը ահ ու սարսափի մէջ է։ Կենսական մթերքների բացակայութեան պատճառով սով է սկսվում։

✦ «Новое Время»-ն ևս տեղեկութիւն ունի, որ չին յեղափոխականները փառաւոր յաղթութիւն են տարել կառավարական զօրքերի վրա։

✦ Չին յեղափոխականները հրաժարվեցին բանակցութիւններ վարել կառավարութեան հետ։

✦ Թէհրանի թիւրքայ միսսիան Պետերբուրգից տեղեկութիւն է առել, որ լուրերի համաձայն, Ռուսաստանը և Անգլիան վճռել են շուտով գրաւել Պարսկաստանը։

✦ Հոկտ. 11-ին Մահմէդ-Ալիի նախկին մինիստր Մուխտար-Դօվլէն և պալատական բժիշկը շտապով մեկնել են Բագուից նախկին շահի կարգադրութեամբ, որի որդեկ գտնվելը կը հաղորդվի նրանց ճանապարհին։

✦ Ինչպէս հաղորդում են, այսօր, Պետական Դումայի նստաշրջանի բացման օրը, սահմանադրական-ռամկավար կուսակցութիւնը ներկայացնելու է մի օրինագիծ մահապատիժը վերացնելու մասին։

✦ Մոսկվայում հանդիսաւոր կերպով թաղվեց Զէլիմ-խանի մարդկանցից սպանված Լ. Քանանեանը։ Ամբողջ հայ գաղութը և բազմաթիւ յարգողներ օտարազգիներից ներկայ են եղել թաղման։

✦ Ինչպէս ասում են, մինիստրների խորհրդի երկրորդ նիստում քննվելու է սենատոր Ցրուսէվիչի զեկուցումը կիէվում կատարած քննութեան հետևանքների մասին։

✦ Ռուս գրող Կուպրինը իր գրուածքները հրատարակչին վաճառեց 70 հազար ռուբլով։

✦ «Новое Время»-ն գրում է, որ Կիէվում յամառ լուրեր են պատվում, թէ գոյութիւն ունի ընդարձակ դաւադրութիւն, որին զոհ եղաւ Ստոլիպինը։ Անհրաժեշտ է լրագրի կարծիքով բարձր հեղինակաւոր ու հրապարակային քննութիւն։

✦ Պետերբուրգում վկայական ստացան 38 կին-փաստաբաններ։

✦ Ինչպէս պարզվում է, Ստոլիպինի սպանութեան գործի քննութիւնը շարունակվում է։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊԵՏԵՐ. ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾ.
13 հոկտեմբերի

ՍԵՎԱՍՏՕՊՕԼ։ Եալտայից եկաւ Գրիգորովիչը։

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ։ Ներքին գործերի մինիստրութիւնը Դումային ներկայացրեց ֆաբրիկէվտական կանոնադրութեան նախագիծը։

Գրաւվեց «Весь Міръ» թերթի № 39-ը։ Խմբագիրը հնթարկվում է պատասխանատուութեան 1024-րդ յօդուածով։

Առևտրի մինիստրը վերադարձաւ արտասահմանից։

Մատակարարական մասը միջնորդում է տալ դարձեալ 13 միլիոն ռուբլի բիւջետային կանոնների 17-րդ յօդուածի կարգով։

Վերադարձաւ սենատոր Տրուբեվիչը։

Սենատորն անհետանալ թողեց «Донская Рѣчь»-ի տէր Պարամանովի և հրատարակչութեան կառավարիչ Սուրսաի վճռաբեկ ընդդիմադիրը, որոնց Նովոչերկասկի դատապարտումը դատապարտել է մի շարք բրօշիւրների համար՝ առաջինին 3, միւսին 2 տարով բանտարկութեան։

ՄՕՍԿՎԱ։ Բաղաքը միջնորդեց ճանաչելու քաղաքը խօլերայից ազատ։

ՍՕՖԻԱ։ Սամօկովում գիշերս յարձակում գործվեց վառօդային պահեստի վրա։ Յարձակումը անպտուղ անցաւ։

ԲՐԻՒՍԵԼ։ Բացվեց շաքարի կոնֆերէնցիայի նստաշրջանը։

Խմբագիր՝ Հ. ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ
Հրատարակիչներ՝ Ա. ՔԱԼԱՆԹԱՐ
Ց. ՏԷՐ-ՄԱՐԿՈՍԵԱՆ
Հ. ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ

Высочайше Утвержденное Русское Обществ. Пароходства и Торговли, учрежд. въ 1856 г.

ՆԱՒԱԳՆԱՑՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԻ ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ.

Ամպարային երթևեկութիւն
ՂՐԻՄ-ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ԴԻԾ
Մեկնում են Բաթումից

I **Պօսպային-մարդասար օգնակաները.**
Երեքշաբթի ժամի 12½-ին գիշերը չէջնական գծով.
Հինգշաբթի » 12½ » » »
Շաբաթ » 12½ » ուղղակի »

II **Մարդասար օգնակաները.**
Երկուշաբթի ժամի 1 ցերեկը, չէջնական գծով
Շաբաթ » 12 » » »

III **Մարդասար-ապրանքակիր օգնակաները.**
Չորեքշաբթի առաւ. ժամի 4-ին չէջնական գծով.
Ուրբաթ » » » »

Ժամերը Պետերբուրգի են։
ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԵԱՆ ՊՕՍՏԱՑԻՆ ԴԻԾ
Կանոնաւոր հաղորդակցութիւն զէպի Ալեքսանդրիայի, Բոլգարիայի, Մակեդոնիայի, Սերբիայի, Անատոլիայի, Պարսից-Ծոցի (Персидскій заливъ) գծերի բոլոր նաւահանգիստները։

ԲԱԼՏԻՅԱԿԱՆ ԴԻԾ
Կանոնաւոր հաղորդակցութիւն ուղղակի Պետերբուրգ, Ռիգա, Լիբաւա և Ռէվել։

Յոմխաները կարելի է գնել Թիֆլիսի գրասենեակում, Վեր.լամինսկայա փող., № 18.

Հեռախօս № 11.

Ընդունվում են և ապահովագրվում են ապրանքներ ցեղնտու պայմաններով։

Գործակալ՝ **Ս. Խ. Սուլթանեանց**
(շ.) 0—20

ԱՆԴՐԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

(Ձմերնային երթևեկութիւն)
(Ժամերը նշանակված են Թիֆլիսի ժամանակով)

ԹԻՖԼԻՍԻՑ ՄԵԿՆՈՒՄ Է

ԲԱԳՈՒ՝ **արագ** № 2 **գնացքը**՝ (I, II և III կարգի վագօն.) 10 ժ. 20 ր. առաւ., Ղարսափա է հասնում 12 ժ. 44 ր. կէսօր., Գանձակ՝ 3 ժ. 18 ր. գեր., Եւլախ՝ 4 ժ. 52 ր. գեր., Հաջի-Կաբուլ՝ 8 ժ. 35 ր. երեկ., Բագու՝ 11 ժ. 43 ր. գիշ.։ **Մարդասար № 6 գնացքը**՝ (միայն I և II կարգի վագօն.) 3 ժ. 33 ր. գեր., Ղարսափա է հասնում 6 ժ. 29 ր. երեկ., Գանձակ՝ 9 ժ. 46 ր. երեկ., Եւլախ՝ 11 ժ. 53 ր. գիշ., Հաջի-Կաբուլ՝ 4 ժ. 20 ր. գիշ., Բագու՝ 8 ժ. 11 ր. առաւ.։ **Պօսպասար № 4 գնացքը**՝ (բոլոր կարգերի վագօններով) 11 ժ. 18 ր. գիշ., Ղարսափա է հասնում՝ 2 ժ. 12 ր. գեր., Գանձակ՝ 5 ժ. 29 ր. առաւ., Եւլախ՝ 7 ժ. 30 ր. առաւ., Հաջի-Կաբուլ՝ 12 ժ. 01 րոպէին կէսօրվայ, Բագու՝ 4 ժամ 52 րոպէին ցերեկվայ։ **Խառն № 106 գնացք**՝ (IV կամ III կարգի վագօններով, երբ կարևորութիւն պատահի) 6 ժ. 32 ր. առաւ., Ղարսափա է հասնում 10 ժ. 42 ր. առաւ., Գանձակ՝ 2 ժ. 57 ր. գեր., Եւլախ՝ 6 ժ. 25 ր. երեկ., Հաջի-Կաբուլ՝ 1 ժ. 16 գիշ., Բագու՝ 7 ժ. 12 ր. առաւ.։

ՋՈՒԼՖԱ-ԵՐԵՒԱՆ՝ **Մարդասար** № 74/75 **գնացքը**՝ (բոլոր կարգի վագօններով) 11 ժ. 48 ր. գիշ., Կարսքիլիսա է հասնում 7 ժ. 01 ր. առաւ., Ալէքսանդրոպոլ՝ 10 ժ. 31 ր. առաւ., Էջմիածին կայար.՝ 3 ժ. 45 ր. գեր., Ուլուխանլու՝ 4 ժ. 12 ր. գեր.։ (Առանց երևան մանելու։ Սակայն Ուլուխանլուից առանձին գնացք երևան ուղևորվում է 4 ժ. 37 ր. գեր., և երևան հասնում 5 ժ. 20 ր. երեկոյեան)։ Նախիջևան՝ 9 ժ. 26 ր. երեկ., Ջուլֆա՝ 11 ժ. 10 ր. երեկ.։ **Մարդասար-ապրանքասար** № 78/79 **գնացքը**՝ 4 ժ. 34 ր. երեկ., Ղարսքիլիսա է հասնում՝ 12 ժ. 48 ր. գիշ., Ալէքսանդրոպոլ՝ 4 ժ. 32 ր. գիշ., Էջմիածին կայարան՝ 4 ժ. 41 առաւ., Երևան՝ 11 ժ. 06 ր. առաւ., և այլևս զէնք չէ գնում։

ԲԱԹՈՒՄ՝ **Մարդասար** № 5 **գնացքը**՝ (բոլոր կարգի վագօններով) 5 ժ. 45 ր. երեկ., Միխայլօվօ է հասնում 9 ժ. 51 ր. եր., Բաթում՝ 6 ժ. 26 ր. առաւ., **Պօսպասար № 3 գնացքը**՝ (բոլոր կարգի վագօններով) 9 ժ. 50 ր. առաւ., Միխայլօվօ է հասնում 1 ժ. 56 ր. կէսօր., Բաթում՝ 11 ժ. 13 ր. գիշ.։ **Մարդասար № 7 գնացքը**՝ (II և III կարգի վագոններով) 10 ժ. 38 ր. գիշ., Միխայլօվօ է հասնում 3 ժ. 08 ր. գիշ., Բաթում՝ 1 ժ. 42 ր. կէսօրին։

ԲՈՐԺՕՄԻ՝ **մարդասար** № 9/66 **գնացքը**՝ (բոլոր կարգի վագօն.) 3 ժ. 23 ր. գեր., Բօրի է հասնում 6 ժ. 02 ր. երեկ., Բօրժօմ՝ 9 ժ. 02 ր. գիշ.։

ԹԻՖԼԻՍ Է ՀԱՄՆՈՒՄ

ԲԱԳՈՒՄԻՑ՝ **Մարդասար № 5 գնացքը**՝ 5 ժ. 07 ր. երեկ.։ **Պօսպասար № 3 գնացքը**՝ 8 ժ. 54 ր. առ.։ **Արագ № 1 գնացքը**՝ 9 ժ. 56 ր. գիշ., որը այլևս զէնք չէ գնում։ **Խառն № 107 գնացքը**՝ 9 ժ. եր.։ ՋՈՒԼՖԱ-ԵՐԵՒԱՆԻՑ՝ **պօսպասար** № 72/73 **գնացքը**՝ 8 ժ. 25 ր. առաւ.։ **Մարդասար-ապրանքասար** № 80/81 **գնացքը**՝ 1 ժ. 40 ր. ցերեկվայ։

ԲԱԹՈՒՄԻՑ՝ **Մարդասար № 6 գնացքը**՝ 2 ժ. 50 ր. ցերեկ., **Պօսպասար № 4 գնացքը**՝ 10 ժ. 28 ր. գիշ.։ **Մարդասար № 8 գնացքը** 5 ժ. 33 ր. առաւ. (այս գնացքը Բաքու չէ գնում)։

ԲՕՐԺՕՄԻՑ՝ **Մարդասար** № 6/10 **գնացքը**՝ 7 ժ. 58 ր. առաւօտեան։

Ծանօթութիւն.—Ձմերային երթևեկութեան միջոցին որոշված է Թիֆլիսից Պետերբուրգ (յետ և առաջ) անմիջական, առանց վագօն փոխելու հաղորդակցութիւն՝ Բաքուի-Բօրօվի-Խարկովի վրայով Անդրկովկասեան գծի արագ № № 1 և 2 գնացքներով։ Գնացքում լինելու է մէկ մի քանի սա վագօն I և II կարգի և մէկ վագօն III կարգի. բոլոր տեղերը պլացկարտերով են։

Նոյնպէս հաստատվում է Թիֆլիս-Մոսկվա յետ և առաջ, առանց վագօն փոխելու, հաղորդակցութիւն՝ Բաքուի-Բօրօվի և Կուրսկի վրայով՝ արագ № 1 և 2 գնացքներով։ Գնացքում լինելու է Միջազգային ընդ. մէկ մի քանի սա վագօն I և II կարգի, որի համար վերցվելու է յատկեալ արժէք. ամեն մէկ հազար վերստին 8 ռ. I կարգում և 6 ռ. II կարգում։ Թիֆլիսից-Մոսկվա հաշվում է 2877 վերստ։

Առանց վագօն փոխելու հաղորդակցութիւնը Թիֆլիս-Բաքու-Բօրօվ յետ և առաջ կատարվելու է արագ № 1 և 2 գնացքներով։ Բոլոր խարկերի տեղերը պլացկարտով են։

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ
ԲԺՇԿԱՊԵՏ Բ. ՆԱՒԱՍԱՐԴԵԱՆԻ
Հիմնված 1880 թ.
(Կուկիա, Վօրօնցօվի արձանի հանդէպ)
Ամեն օր, բացի կիրակի օրերից
ԱՌԱՒՕՏՆԵՐԸ
«606»-Ի ՆԵՐՄՈՒԾՈՒՄ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ 11—12 Ժ.
Բ. Ա. ՆԱՒԱՍԱՐԴԵԱՆ—11—12 ժ. վիրաբուժութեան և վեներական (սիֆիլիս) հ.։
Բ. Դ. ՈՂԱՍԱՐԵԱՆ—9—10 ժ. ներքին և երեխայոց հիւ.։
Դ. Մ. ՀԵԿՕՎԱՆԻ—9½—10 ժ. աչքի, ներքին և նեարդային։
Զ. Ի. ԲԱԲԱՆԱՍԵԱՆ—10—11 ժ. մանկաբարձութեան, կանանց և երեխայոց հ.։
Ն. Ֆ. ՄՈՒԼԻՆ—10—12 ժ. ականջի, կոկորդի և քթի հիւ.։
Մ Գ. ԱՒԵՏԻՍԵԱՆ—11—12 ժ. մորթեան, վեներական, վիրաբուժութեան և միզասեռ. հ.։
Ա. Մ. ՓՈՒՂԻՆՕՎ—12—1 ժ. ներքին և երեխայոց հիւ. և ծաղկահատ.։
ԿԻՆ ԲԺՇԿ Պ. Ս. ՋԻԼԻԵՐԶԱՑ—12½—1 ժ. մանկաբարձ., կանանց և երեխայոց հ.։
Գ. Ց. ԳՈՒՐԳԷՆՕՎ—1—1½ ժ. մանկաբարձ., կանանց և երեխայոց հ.։
Ա. Գ. ԿԱԲԱՊՕՏԵԱՆ—1—1½ ժ. ներքին և երեխայոց հիւ.։
ԸՆԵԿՈՒՆԵՐԸ.
ԿԻՆ ԲԺՇԿ Պ. Ս. ՋԻԼԻԵՐԶԱՑ—6—6½ ժ. մանկաբարձ., կանանց և երեխայոց հ.։
Մ. Գ. ԱՒԵՏԻՍԵԱՆ—6—7 ժ.։
Վճարը 50 կ.։ Զբաղողները ձրի։ Համախորդների (կոնսիլիումի) և օպերացիայի համար առանձին։
Հիւանդանոցի վերատեսուչ՝
Բժշկապետ Բ. Նաւասարդեան
3. 0—104

ԲԺԻՇԿ
Ե. Ի. ՄԻՆԱՍԵԱՆՑ
Ներքին, երեխայոց և ստամոքսա-աղիքային հիւանդութիւններ։
Պրոֆ. Mathien-ի մանկական կլինիկայից—Պարիզում։
Ընդունելութիւնը { առաւ. ժ. 9—11. երկ. ժ. 5—7.
Ելիզավետինսկայա փող. № 39. տէլ. № 1067.
(ա. օ.) 669. 100—45

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
«ՄՇԱԿԻ» խմբագրատանը վաճառվում է
ՅՈՒՇԱՐՁԱՆ
ՈՂԲԱՅՏԵԱԼ ԱՐՓԻԼԻՐ ԱՐՓԻԼԻՐԵԱՆԻ
(մահարձանի բացման առթիւ)
ԳԻՆՆ Է՝ Թիֆլիսում 40 կոպ., Թիֆլիսից դուրս՝ ճանապարհածախսով 50 կ.։
Գումարով փոստերին զեղչ 20%.
Դիմել՝ Тифлисъ, ред. газ. «Мшакъ».
987. 10—5

25,000—30,000
տարեկան զուտ օգուտ է տալիս միակ-օվիդ և ընդարձակ, արդէն կազմված, առևտրական մի նախաձեռնութիւն Կովկասում, որի համար պահանջվում է մի ԸՆԿԵՐ 3—5000 ռուբլի դրամագլխով՝ արդիւնաբերութիւնը տարածելու համար։ Դիմել՝ Мѣховой тупикъ № 7, Սիմոնովի գեղատեսից ոչ հեռու, առաւօտեան ժամը 9 1-ը և ցերեկվայ ժամը 3—5-ը։
(հ.շ.կ.) 995. 3—2

ՀՐԱՒԷՐ
Վաղը, կիրակի, հոկտեմբերի 16-ին, ցերեկվայ ժամը 12-ին, ս. Կարապետ եկեղեցու ծխականների չորրորդ և վերջին ժողովում կը կատարվի հոգաբարձական ամբողջ կազմի նոր ընտրութիւն՝ կից կաթողիկոսական պատուիրակների ընտրութեան։
Գործակալ՝ Դաւոնդ ք. Մամիկոնեան
998. 1—1

ՄԻ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ
որոնում է պաշտօն չորձակատարի կամ այլ համապատասխան զբաղմունք։ Գիտէ տեղական և ռուս լեզուները։ Համաձայն է օտար քաղաքներ ևս գնալու։ Հասցէն հարցնել «Մշակի» գրասենեակում։
(ա.օ.) 999. 2—1

Հոյս տեսաւ
Ն Ի Կ. Ս Ա Ր Գ Ս Ե Ա Ն
ԴԱՍԱԳԻՐՔ ԲՆԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ
Մասն Ա.
ՄԱՐԴ և ԿՆՆԴՈՒՆԻ
(Գենետական ուղղութեամբ)
Երկրորդ բարեփոխված տպագրութիւն
Գինը 60 կոպ.
Պահեստը «ԳԻՐ» գրավաճառանոցում։
Դիմել՝ Тифлисъ. Книж. магаз. «ГИРЪ».
(հ.գ.) 992. 2—2

ԲԱՑՎԱԾ Է ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
„ՂԱՐԱԲԱՂ“
Գրական-հասարակական թերթի
որ լոյս կը տեսնի առ այժմ
— ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ԵՒ ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐԸ —
«Ղարաբաղ» թերթը իրան նպատակ է դնում նուիրվել հայրենի երկրի կրթական, կուլտուրական և տնտեսական գործին և անաչառութեամբ մօտենալ մեր հասարակական յաւուր խնդիրների պարզաբանութեանը։
«Ղարաբաղի» տարեկան բաժանորդագինն է՝ Շուշում 3 ր., Շուշուց դուրս 4 ր., արտասահման 6 ր.։
Ընդունվում է բաժանորդագրութիւն 14 ամսվայ՝ 1911 թ. նոյեմբերից մինչև 1913 թ. յունվար։ Բաժանորդագինն է՝ Շուշում 4 ր., կէս տարին 2 ր. 50 կ., ամիսը 40 կ., Շուշուց դուրս 5 ր., կէս տարին 3 ր., ամիսը 60 կ., արտասահման 7 ր. կամ 17 ֆրանկ։
Հասցէն՝ Шуша, Редакція газеты „Карабахъ“ կամ Schoucha (Caucase—Russie) Rédaction du journal „Karabagh“.
Խմբ.-հրատ. Բժ. Ն. Եարամիշեան
1000. 2—1

Типографія канцеляріи Намѣстника Его Императорскаго Величества на Кавказѣ, Лорисъ-Меликовская улица, домъ казенный.